

JEMS

¹ E Jems. E Tamo Koba Yesus Kristus aqa Abu Qotei wo naŋgo wau tamo. Israel naŋgo moma utru 12 naŋgo leŋ agi niŋgi. O was niŋgi kalil kaiye. E na anjam endi neŋgreŋyosim nunŋoq qariŋyonum. Niŋgi nunŋo segi segi qure utru uratosib jaraiyosib sawa sawa kalil keretosib di unub.

Iga gulbe qoboiyeqnum dena iga singila eqnum

² O ijo was, gulbe utru segi segi gargekoba nunŋoq boqnimqa niŋgi gulbe deqa tulan areboleboleŋgim soqniy.

³ Gulbe deqaji nunŋoq boqnimqa niŋgi nunŋo areqalo Yesus qa bole singilatqab kiyo sai kiyo di Qotei a geregere unqas. Niŋgi qalie, gulbe dena niŋgi singilatŋgeqnaqa niŋgi gulbe qoboiyeqnub.

⁴ Deqa niŋgi bati gaigai singila na tigeloqnsib gulbe qoboiyoqniy. Niŋgi degyqab di niŋgi Qotei aqa kumbra bei qa truquoqnqasai. Niŋgi tulan kere na sqab.

Tamo bei a powo qa truquosimqa a Qotei pailyim Qotei na powo yqas

⁵ Ariya tamo bei a powo qa truquosimqa a Qotei pailyem. Yimqa Qotei na a powo yqas. Niŋgi qalie, Qotei a tamo uŋgasari kalil naŋgi inŋi bole bole enjreqnu. Naŋgi Qotei pailyeqnab a naŋgi qa olo ŋirinosaieqnu.

⁶ Ariya tamo bei a Qotei pailyqa osimqa a are gulbeiyaiq. Osim endegsi maraiq, “Qotei na inŋi bole ebqas kiyo sai kiyo?” A degsi maraiq. A

Qotei qa aqa areqalo siŋgilatosim pailyem. Jagwa tigelosiq yuwal korkortoqnsiqa oqe aiyeqnu dego kere tamo are gulbeiyeqnu qaji a bat bei Qotei qa aqa areqalo siŋgilatoqnsiqa olo bat bei aqa areqalo siŋgilatosaequ.

⁷ Tamo Koba a na tamo deqaji naŋgi ingi bei enjrqasai. Deqa tamo deqaji naŋgi endegsib are qalaib, “Iga ingi bole bole oqnqom.” Di sai.

⁸ Naŋgi areqalo aiye aiyeltoqnsib kumbra lanja lanja yeqnub deqa Qotei na naŋgi ingi bei enjrqasai.

Jems a ñoro tamo ti tamo ingi saiqoji naŋgi ti anjam minjrej

⁹ Kristen was bei a ñam saiqoji soqnimqa a areboleboleiyem. Di kiyaqa? A Qotei aqa ñamgalaq di ñam koba ti unu deqa.

¹⁰ Tamo bei ñoro koba ti unu qaji a dego areboleboleiyem. Di kiyaqa? A Qotei aqa ñamgalaq di ñam saiqoji unu deqa. Tamo naŋgi ñoro koba koroiyqajqa arearetnjreqnu qaji naŋgi balamtamo aqa sobulosib sokiñalayosib moreñqab.

¹¹ Iga qalie, sen oqsim kaŋkaŋjamqa balamtamo aqa so laosim moiym aqa wala bole di koboqas. Dego kere tamo naŋgi ñoro koba ti unub qaji naŋgi wau bei bei yoqnsib bat qujai qa urur moreñosib koboqab.

Qotei na iga are qametgosaieqnu

¹² Tamo uŋgasari gulbe qoboioqnsib siŋgila na tigelejunub qaji naŋgi areboleboleinjreme. Mondonj Qotei a naŋgi qa tulan arearetim awai boledamu enjrim naŋgi ñambile gaigai sqab. Qotei a marej, “E na tamo kalil e qalaqalaibeqnub qaji

naŋgi awai bole enjrqai.” Qotei a degsi marej.
¹³ Deqa tamo bei a une atqajqa are prugyimqa a endegsi maraiq, “Qotei na are qametbqoqa e une atqajqa are prugbeqnu.” A degsi maraiq. Iga na Qotei aqa are qametim a une yqa keresai dego kere Qotei na iga une atqajqa are qametgosaeqnu.

¹⁴ Gago segi segi are miligi tigeloqnsiqa iga titgeqnu. Gam dena gago segi areqalo uge na iga uneq breigwa oqnsiqa walawalaigoqnsiqa gisaŋgeqnu.

¹⁵ Gago are miligi tigeleqnu di uŋa a gumanjeqnu dego kere. Bunuqna uŋa a aŋgroteqnu dego kere gago are miligi tigeloqnsiqa une babteqnu. Yeqnaqa gago une di tulaŋ kobaeqnaqa iga moiyo gam tureqnum.

¹⁶ O ijo was bole, une aqa kumbra dena niŋgi gisaŋgaim deqa niŋgi une kalil uratiy.

¹⁷ Ingi bole bole kalil Qotei na iga egeqnu qaji di laŋ goge na branteqnaq iga laŋa eleŋeqnum. Abu Qotei suwanjoq di unu qaji a na ingi di qariŋyeqnaqa gagoq beqnu. Qotei a kumbra bubulyosaieqnu. A seŋ qunuŋ bul sai. Seŋ qunuŋ a olekobaoqnsiqa olo truqueqnu Qotei a degyosaieqnu.

¹⁸ A aqa segi areqalo dauryosiq iga gereigej deqa a gago Abu. A aqa anjam bole na iga gereigej deqa iga ingi meli bunuj bulosim ingi ingi kalil a nami gereinjrej qaji di tulaŋ buŋnjrejunum.

Iga Qotei aqa anjam laŋa quqwasai

¹⁹ O ijo was bole, niŋgi endegsi poiŋgem. Niŋgi anjam bei marqa osibqa urur medabu waqtaib. Mati didaboqniy. Urur minjin oqaiq.

20 Tamo naŋgi urur minjin oqetnjreqnu qaji naŋgi Qotei aqa kumbra bole dauryqa keresai.

21 Deqa ningi kumbra uge uge jigat kalil taqal waiyoqniy. Osib nunjo segi ñam aguq atoqnsib Qotei aqa anjam a na nami nunjo are miliq di atej qaji di ningi ojesoqniy. Ojesqab di Qotei a nunjo qunuj oqas.

22 Ariya ningi Qotei aqa anjam di bole dauryoqniy. Laŋa quisib olo urataib. Ningi laŋa quqwab di ningi nunjo segi jejamu gisanqyqab.

23 Tamo bei a Qotei aqa anjam laŋa quoqnsiq olo dauryqa urateqnu di a tamo ya jeqiloq di aqa ulatamu uneqnu dego bul.

24 A ya jeqiloq di aqa ulatamu unsim olo pulusim giloqnsim aqa ulatamu unqo qaji di a olo are walyqas.

25 Qotei aqa dal anjam bunuj unu. Dal anjam di bole tiŋtiŋ. Qotei a gago une aqa siŋgila kobotetgwa osiqa dal anjam di iga egej. Deqa gago une na iga olo ojqa keresai. Tamo naŋgi dal anjam di geregere peleyoqnsib dauryoqnqab di Qotei a naŋgo wau kalil boletoqnqas. Ariya tamo naŋgi dal anjam di laŋa quisib olo are walnjqras di Qotei a naŋgo wau bei boletqasai.

26 Tamo bei a endegsi are qalqas, “E gaigai Qotei qa loueqnum. Deqa e Kristen tamo bole.” Ariya tamo di a aqa segi medabu geregere taqtqasai di a na aqa segi jejamu gisanqyqas. Deqa a Qotei qa loueqnu di a laŋa loueqnu.

27 Iga Kristen tamo unŋgasari unum deqa iga kumbra bole endeqaji yoqñqom. Iga na aŋgro mandum naŋgi ti uŋa qobul naŋgi ti geregereinjroqnsim naŋgo gulbe kalil qoboiyetnjqom. Osim

iga gago segi walwel taqatosim mandam endeqa kumbra jigat kalil uratekritqom. Iga kumbra deqaji yoqnqom di iga Qotei aqa ñamgalaq di Kristen tamo bole une saiqozi sqom.

2

Nin̄gi na tamo kalil nañgi turtnjrsib kumbra qujai enjroqniy

¹ O ijo was kalil, gago Tamo Koba Yesus Kristus a riañ koba ti unu. Nin̄gi a qa nuñgo areqalo singilateqnub deqa e nin̄gi endegsi merñgwai. Nin̄gi na tamo ñam ti nañgi areinjroqnsib olo tamo ñam saiqozi nañgi qoreinjroqnaib.

²⁻³ Nuñgo kumbra agiende. Ñoro tamo bei a gara boledamu na walaosim bañriñ gol na gereiyo qaji di jigsaw nuñgo Qotei tal miliqiq gilqas di nin̄gi aqa ñam soqtqab. Osib a geregereiyosib minjibqa awo jaram boleq di awoqas. Ariya tamo bei in̄gi in̄gi saiqozi a gara jigat brañjo jigsaw Qotei tal miliqiq gilqas di nin̄gi aqa ñam aguq atsib minjqab, “Ni qalaq di tigelesoqne” o “Ni mandamq di awo.”

⁴ O ijo was, nin̄gi kumbra degyeqnub di nin̄gi areqalo uge ti sosib tamo nañgi laña peginjreqnub.

⁵ O ijo was bole, nin̄gi quiy. Tamo uñgasari in̄gi in̄gi saiqozi nañgi Qotei na giltnjrej deqa nañgi torei a qa nañgo areqalo singilateqnub. Agi Qotei a nami endegsi marej, “Tamo uñgasari e qalaqalaibeqnub qaji nañgi di e na taqatnjrsiy nañgo Mandor Koba sqai.”

⁶ O ijo was, nin̄gi kiyaqa tamo in̄gi in̄gi saiqozi nañgo ñam aguq ateqnub? Nin̄gi are qaliy. Yai nañgi na nin̄gi ugeugein̄goqnsib nuñgo jejamuq

di une enjgoqnsib niŋgi joqoqnsib anjam peginyo talq di tigelŋgeqnub? Ņoro tamo naŋgi na niŋgi degŋgeqnub.

⁷ Tamo naŋgi dena Yesus aqa ūnam boledamu misiliŋyeqnub. ūnam di agi Qotei a nuŋgoq di atej unu.

⁸ Mandor Koba Qotei aqa dal anjam bei nami endegsib neŋgreŋyeb unu, “Ni ino segi jejamu gereiyeqnum dego kere tamo ungasari naŋgi degsim gereinjroqname.” O ijo was, niŋgi dal anjam di dauryosib keretqab di niŋgi kumbra bolequja yqab.

⁹ Ariya niŋgi na tamo qudei naŋgi areinjroqnsib olo tamo qudei naŋgi qoreinjreqnub di niŋgi une ateqnub. Deqa niŋgi dal anjam gotraŋyo qaji tamo brantonub.

¹⁰ Tamo bei a dal anjam mutu kalil dauryekritosim ariya qujai bole qujai grotqas di a dal anjam mutu kalil grotekritqo. Deqa aqa jejamuq di gulbe sqas.

¹¹ Iga qalie, Qotei a nami dal anjam endegsi marej, “Ni tamo bei aqa uŋa jejamu ojetaim.” Os-iqa dego marej, “Ni tamo bei qalsim moiyyotaim.” Bole, ni tamo bei aqa uŋa jejamu ojetosaieqnum. Ariya ni tamo bei qalsim moiyyotqam di ni dal anjam gotraŋyo qaji tamo brantqam.

¹² Qotei a gago une aqa sinqila kobotetgwa osiqa dal anjam bunuj egej. Deqa gago une na iga olo ojqa keresai. O ijo was niŋgi quiy. Qotei a dal anjam deqa are qalsim iga pegigwas. Deqa niŋgi nuŋgo anjam maro ti nuŋgo kumbra ti kalil geregere taqatoqniy.

¹³ Niŋgi tamo naŋgi qa dulqasai di une peginyo

bati qa Qotei a kamba dego niŋgi qa dulqasai. Ariya niŋgi tamo naŋgi qa duloqnqab di une pegiyo bati qa niŋgi une saiqoji sqab.

*Tamo a Yesus qa aqa areqalo singilatqas di
a kumbra bole babtoqnqas*

14 O ijo was niŋgi quiy. Tamо bei a mareqnu, “E Yesus qa ijo areqalo singilateqnum.” A degsi maroqnsiq ariya a kumbra bole bei yala babtosaieqnu. Laŋa medabu na anjam mareqnu. Deqa tamo di Qotei na oqasai.

15-16 Kristen was bei a gara saiqoji kiyo ingi saiqoji kiyo soqnimqa nunjo ambleq di tamo bei na minjqas, “Ni lawo na gilsim gara bei osim jiggim ingi uysim menetmim soqne.” A anjam segi laŋa minjqo deqa anjam dena kiyersim a aqaryaiyqas? Keresai.

17 Dego kere iga Yesus qa gago areqalo singilatosim ariya iga kumbra bole bei babtosaieqnum di iga laŋa gago areqalo Yesus qa singilateqnum. Deqa iga tamo moisiq aqa jejamu laŋa unu dego bul sqom.

18 Tamо bei a endegsi marqas, “E Yesus qa ijo areqalo singilateqnum.” Degsi marimqa e na kamba minjqai, “O was, ni kumbra bole bei babtosaieqnum. Deqa e kiyersiy qalieqai, ni bole Yesus qa ino areqalo singilateqnum? E qalieqa keresai. Ariya e Yesus qa ijo areqalo singilatosiy kumbra bole dego turtosiy yoqnqai di ni e nubsim merbqam, ‘Bole, ni ino areqalo Yesus qa bole singilateqnum.’

19 Ni mareqnum, ‘Bole, Qotei a segi qujai unu.’ Ni kere mareqnum. Mondor uge naŋgi dego degsib maroqnsib Qotei ulaiyeqnub.

20 Ni nanari tamo. Ni mareqnum, ‘E Yesus qa ijo areqalo singilateqnum.’ Ni degsi maroqnsim ariya ni olo kumbra bole bei babtosiaeqnum. Deqa ni laŋa medabu na mareqnum. Ni ijo anjam endi poimqa are soqnim poimeme.”

21 O ijo was ningi quiy. Nami gago moma utru Abraham a na aqa aŋgro qujai Aisak osiq Qotei atraiyqa marsiq atra bijalq di atej. Atnaqa Qotei a Abraham aqa kumbra di unsiqa minjej, “Ni degyonum deqa ni ijo ɣamgalaq di tamo bole une saiqoji unum.”

22 Niŋgi are qaliy. Abraham a Qotei qa aqa areqalo singilatosiq kumbra bole dego tutrosiq yej. Aqa areqalo Qotei qa singilatej qaji de ti aqa kumbra bole ti aiyeltoсиq dauryej. Deqa iga endegsi marqom, Abraham aqa kumbra bole dena aqa areqalo Qotei qa singilatej qaji di taqyosiq tuləŋ keretej.

23 Deqa Qotei aqa anjam bei nami neŋgreŋyeb qaji aqa damu brantej. Anjam agiende, “Abraham a Qotei qa aqa areqalo singilatej deqa Qotei na minjej, ‘Ni ijo ɣamgalaq di tamo bole une saiqoji unum.’” Osiqa Abraham minjej, “Ni ijo was bole.”

24 Deqa ijo was niŋgi qalie, tamo naŋgi Yesus qa naŋgo areqalo singilatosib ariya naŋgi olo kumbra bole bei babtqasai di naŋgi Qotei aqa ɣamgalaq di tamo bole une saiqoji sqa keresai. Tamo naŋgi Yesus qa naŋgo areqalo singilatoqnsib kumbra bole dego tutrosib yeqnub qaji naŋgi segi Qotei aqa ɣamgalaq di tamo bole une saiqoji unub.

25 Niñgi sambala uña Rahap a qa dego are qaliy. Rahap aqa kumbra bole agiende. Josua a tamo aiyel nañgi qarinjrnqa Jeriko qureq gilnabqqa qure deqaji nañgi na tamo aiyel nañgi di ñumqa laqnab Rahap a nañgi aiyel ultnjrej. Osiqa gam bei osornjrnqa nañgi jeu tamo nañgi alelnjrsibqqa jaraiyeb. Rahap a kumbra bole di yej deqa a Qotei aqa ñamgalaq di uña bole une saiqoji soqnej.

26 Iga qalie, tamo a me mondor ti sqasai di a moiqas. Dego kere tamo bei a Yesus qa aqa are-qalo siñgilatosim ariya a olo kumbra bole baktqasai di a tamo moisiq aqa jejamu laña unu dego bul sqas.

3

Iga gago segi medabu geregere taqatqom

1 O ijo was kalil, tamo quja quja segi Qotei aqa anjam palontoqnebe. Tamо gargekoba nañgi anjam palontoqnaib. Niñgi qalie, mondoñ une pegiyo batiamqa Qotei na anjam palonto tamo nañgo wau qa geregere peginjrqas.

2 Bati gaigai iga kumbra gro groyeqnum. Ariya iga gago anjam maro qa grotqasai di iga tamo bolequja sqom. Sosimqa gago bañ ti siñga ti jejamu ti kalil geregere taqatqom.

3 Iga hos nañgo medabuq di sil atoqnsim nañgi titnjreqnam nañgi iga daurgeqnb. Iga nañgo medabu segi ojeqnam nañgo jejamu dego iga daurgeqnu.

4 Niñgi qobuñ uniy. Qobuñ a tulañ kobaquja. Aqa kuñi tulañ kiñala. Ariya jagwa koba tigelosiq qobuñ tutqa laqnaqa qobuñ aqa abu na kuñi ojonsiq tingiteqnaq qobuñ a dauryoqnsiq gileqnu.

⁵ Dego kere gago medabu kiñala. Ariya a diq koba yeqnu. Iga gago medabu waqtoqnsim gago segi ñam soqtoqnsim diqoqnsim anjam mareqnum.

Iga qalie, ñamyuwo yusiq tulañ kobaqujaoqnsiq ñamtañ kalil yueleñeqnu.

⁶ Gago medabu a ñamyuwo bul. Iga gago medabu waqtoqnsim dena iga kumbra uge uge yoqnsim gago jejamu kalil tulañ jigateqnum. Mondon tamo nañgi ñamyuwoq aisib padalqab dego kere gago medabu na gago so tulañ ugeugeiyeqnu.

⁷ Niñgi wagme nañgi qa are qaliy. Wagme ti qebari ti qe ti kalil iga na taqatnjreqnum.

⁸ Ariya iga gago medabu taqatqa kerasai. Iga gago medabu na gaigai anjam uge uge mareleñeqnum. Amal uge na tamo nañgi uñinjroqnsib moiyyotnjreqnub dego kere gago medabu na iga kumbra uge ugeq breigeqnu.

⁹ Gago kumbra agiende. Iga gago medabu waqtoqnsim gago Tamo Koba Abu Qotei aqa ñam soqtoqnsim olo puluoqnsim medabu qujai dena tamo ungasari nañgi misiliñnjreqnum. Tamo ungasari nañgi di Qotei na gereinjrsiqa aqa segi so boleq di atej.

¹⁰ Iga kumbra uge deqaji yeqnum. Agi iga gago medabu waqtoqnsim Qotei aqa ñam soqtoqnsim olo medabu qujai dena anjam uge uge mareleñeqnum. O ijo was, gago kumbra di ugedamu.

¹¹ Ya jumbum qujaiq na ya bole ti ya uge ti brantqa kerasai.

¹² Qura na oliv aqa gei oqa kere e? Wain sil na qura aqa gei oqa kere e? Yuwal a ya bole bulyqa

kere e? Sai.

*Tamo powo bole ti unub qaji naŋgi kumbra bole
bole yoqnebe*

¹³ Nuŋgo ambleq di tamo qudei naŋgi qalie ti powo ti unub kiyo? Sqab di naŋgi naŋgo segi ñam aguq atoqnsib kumbra bole bole yoqnebe. Yim tamo ungasari naŋgi naŋgo kumbra di unoqnsib maroqnqab, “Naŋgi tamo bole.”

¹⁴ Ariya niŋgi olo nuŋgo segi jejamu qa are qaloqnsib laŋa are ugeinjroqnim diqoqnaib. Niŋgi degyqab di niŋgi gisaŋ kumbra dauryosib Qotei aqa anjam bole ugetqab.

¹⁵ Osib niŋgi powo uge ti sqab. Powo deqaji laŋ goge na bosai. Di mandam qaji powo. Di gago areqalo namij aqa powo. Powo di Satan aqaq na beqnu.

¹⁶ Niŋgi quiy. Tamo ungasari naŋgi naŋgo segi jejamu qa are qaloqnsib laŋa are ugeinjroqnim diqoqnqab di naŋgi so tulaŋ ugeq di sosib kumbra uge uge yoqnnqab.

¹⁷ Ariya tamo ungasari laŋ goge na powo eqnub qaji naŋgi kumbra tulaŋ bolequja yeqnub. Naŋgi kumbra jigat dauryosaieqnub. Naŋgi lawo na sosib tamo naŋgi jinga na gereinjroqnsib naŋgi qa duloqnsib kumbra bole bole osornjreqnub. Naŋgi na tamo kalil naŋgi turtnjroqnsib kumbra qujai enjreqnub. Naŋgi laŋa babaŋ na Qotei aqa kumbra dauryosaieqnub. Naŋgi bole dauryeqnub.

¹⁸ Tamo deqaji naŋgi lawo na sosib are qujaitoqnsib jeu turyoqnsib kumbra bole tinqin babteqnub. Ingi meli branteqnu dego kere.

4

*Tamo bei na mandam qaji kumbra
qalaqlaiyqas di a olo Qotei jeutqas*

¹ O ijo was, ningi qudei nungo segi jejamu qa areboleboleingeqnaqa kumbra uge uge yqajqa are prugnejeqnu. Utru deqa ningi qotoqnsib ñirinjkobaeqnub. Kumbra di nungo jejamu miliqiq di siñgila na waueqnu.

² Niñgi ingi ingi koba oqajqa tulan̄ arearetn̄eqnaqa mamauln̄eqnu. Ariya niñgi ingi ingi di osaieqnub deqa niñgi qoto tigeltoqnsib tamo ñumeqnub. Niñgi ingi ingi di osaieqnub di aqa utru agiende. Niñgi Qotei pailyosaieqnub deqa.

³ Niñgi qudei ingi ingi qa Qotei pailyoqnsib ariya niñgi ingi ingi di osaieqnub. Di kiyaqa? Niñgi nungo segi jejamu qa areboleboleingeqwaq maroqnsib areqalo uge na pailyeqnub deqa.

⁴ Una bei na aqa gumbuluñ uratosiq olo tamo bei ombla sambala kumbra yeqnub dego kere niñgi Qotei uratoqnsib kumbra uge uge yeqnub. Niñgi quiy. Tamo bei na mandam qaji kumbra qalaqlaiyqas di a olo Qotei jeutqas. Niñgi di qaliesai kiyo? Od, tamo bei na mandam qaji kumbra qalaqlaiyqa are qalqas di a Qotei jeutqas.

⁵ Agi Qotei aqa anjam bei nami endegsib neñgreñyeb unu, “Qotei na aqa Mondor gago are miliqiq di atej unu. Mondor di a iga qa tulan̄ areareteqnu.” O ijo was, niñgi anjam di laña sa anjam edegaib.

⁶ Qotei a iga qa are tulan̄ boleiyeqnu. Deqa aqa anjam bei nami endegsib neñgreñyeb unu, “Tamo

unjasari naŋgo segi ñam soqteqnub qaji naŋgi Qotei na olo jeutnjreqnu. Ariya tamo ungasari naŋgo segi ñam aguq ateqnub qaji naŋgi qa Qotei a olo are boleiyeqnu.”

7 Deqa ijo was, niŋgi nuŋgo segi ñam aguq atoqnsib Qotei aqa sorgomq di soqniy. Sosibqa Satan gotranjyoqniy. Yimqa Satan na niŋgi uratŋgosim ulaŋqas.

8 Niŋgi Qotei jojomyoqnbqa a kamba dego ningi jojomŋgoqnnas. O une tamo, niŋgi quiy. Tamo naŋgi naŋgo banj yansoqnsib jiga koboteqnub dego kere niŋgi nuŋgo are miligi gereiyoqnsib bulyoqniy. Niŋgi areqalo aiye aiyelteqnub qaji olo nuŋgo are miliqiq dena jiga kalil taqal atoqniy.

9 Niŋgi nuŋgo une qa are gulbeinŋgoqnim aka-mugetoqniy. Od, niŋgi nuŋgo kiki uratoqnsib olo akamoqniy. Osib nuŋgo arebolebole kobotosib olo are gulbeinŋgoqneme.

10 Niŋgi Tamo Koba aqa ɻamgalaq di nuŋgo segi ñam aguq atoqniy. Niŋgi degyqab di a na nuŋgo ñam olo soqtetŋgwas.

Niŋgi nuŋgo Kristen was naŋgi uge qa minjraib

11 O ijo was, niŋgi segi segi qa anjam uge maroqnaib. Tamo bei na aqa Kristen was qudei naŋgi anjam uge minjrqas kiyo naŋgo une qa naŋgi peginjrqas kiyo di a dal anjam dego uge qa marsiq pegiyqo. Niŋgi dal anjam pegiyeqnub di niŋgi dal anjam dauryqa urateqnub.

12 Qotei a segi na dal anjam babtej deqa a na qujai iga pegigwa kere. A na qujai tamo ungasari naŋgi elenqas kere. A na qujai naŋgi padaltnjrqa

kere. Niñgi tamo kiyero deqa niñgi na tamo uñgasari nañgi peginqreqnub? Di kumbra uge.

Niñgi nuñgo segi ñam soqtoqnaiib

¹³ Niñgi qudei endegsib mareqnub, “Bini kiyo nebe kiyo iga qure beiq gilsim dia wausau qujai sosim silali qa wauosim olo bqom.”

¹⁴ Niñgi degsib mareqnub. Ariya nebe kumbra kiye nuñgoq di brantqas di niñgi qalieqa kerasai. Niñgi ñam qurem bul sokiñalayosib koboqab.

¹⁵ Deqa niñgi endegsib maroqniy, “Tamo Koba a marimqa iga kumbra kiye yqa are qalsim yqom.”

¹⁶ Kiyaqa niñgi qudei olo nuñgo segi ñam soqtoqnsib diqoqnsib laqnub? Nuñgo kumbra di uge.

¹⁷ Ni geregere are qale. Ni kumbra bole qa qalieosim ariya ni dauryqasai di ni une yonum.

5

Tamo nañgi ñoro koba ti unub qají nañgi awai ugedamu oqab

¹ O ñoro tamo niñgi quiy. Bunuqna gulbe kokba nuñgoq boqnqas. Niñgi deqa pailoqnsib akamuge-toqniy.

² Nuñgo ñoro ti wala ti kalil ugeeleinqo. Sisimbiñ na nuñgo gara kalil dego ugeugeiyqo.

³ Nuñgo gol ti silva ti di baisuwi na ugetqo. Deqa mondoñ baisuwi dena nuñgo une boleq atsim ñamyuwo bulosim nuñgo jejamu koitosim ugeugeiyqas. Niñgi ñoro koba koroiyeb deqa diñjo bati qa niñgi awai ugedamu oqab.

⁴ Niñgi quiy. Nuñgo wau tamo nañgi nuñgo ingi meli gentoqnsib nuñgo bañq di ateqnab niñgi na kamba olo nañgi gisañjroqnsib awai oto nuñgo

segi qa getentoqnsib oto segi naŋgi enjreqnub. Deqa naŋgi maoqnsib endegsib Qotei pailyeqnub, “O Tamo Koba, naŋgi iga kumbra uge degsib egeqnub.” Yeqnaqa Qotei siŋgila koba ti unu qaji a naŋgo pailyo di queqnu. Deqa mondon a na niŋgi awai uge engwās.

5 O niŋgi tamo, niŋgi gara bole bole jugoqnsib nunjo segi jejamu qa areboleboleinqeinqnaqa ingi koba uyeqnub. Deqa mondon Qotei na niŋgi lungwas. Kaja naŋgo jejamu diq diqeinqnaq naŋgo mandor naŋgi na niŋgi numeqnub dego kere Qotei na niŋgi lungwas.

6 Nuŋgo kumbra uge bei agiende. Niŋgi na kumbra bole yo qaji tamo naŋgo jejamuq di une qametnjroqnsib niŋgi numeqnub. Ariya naŋgi na kamba olo niŋgi gotraŋgosaisaqnub.

Niŋgi gulbe qoboijoqnsib Tamo Koba a olo bqa-jqa tarinjoqniy

7 Deqa ijo was, niŋgi nuŋgo are miligi singilatoqnsib gulbe qoboijoqnsib Tamo Koba a olo bqa-jqa tarinjoqniy. Niŋgi asgiŋgaiq. Niŋgi wau lanja naŋgi bul soqniy. Niŋgi qalie, wau lanja naŋgi asgiŋjrosaisaqnub. Naŋgi ingi yagoqnsib awa qa tarinjeqnub. Awa beqnaqa ingi melieqnaqa naŋgi ingi meli di oqnsib uyeqnub.

8 Dego kere niŋgi nuŋgo are miligi singilatoqnsib gulbe qoboijoqnsib tarinjoqniy. Tamo Koba a bqa-jqa batı jojomqo deqa niŋgi degyoqniy.

9 O ijo was, niŋgi Qotei aqa tamo uŋgasari qudei naŋgi qa ɻirinjoqnsib yomuoqnaib. Qotei a nuŋgo une di unsim niŋgi pegiŋgo uge. Niŋgi quiy. Une

Pegiyo Tamo agi bqa jojomqo. A siran̄meq di tigelejunu.

¹⁰ O ijo was, ningi Qotei aqa medabu o qaji tamo nañgi qa are qaliy. Nañgi nami Tamo Koba aqa ñam na anjam palontoqneb deqa jeu tamo nañgi na nañgi ugeugeinjroqneb. Ariya nañgi Qotei aqa anjam marqa ulaosaioqneb. Nañgi nañgo are miligi singilatoqnsib jaqatin̄ oqnsib gulbe di qoboiyoqneb.

¹¹ Niñgi quiy. Iga endegsi mareqnum, “Tamo ungasari gulbe qoboiyoqnsib siñgila na tigelejunub qaji nañgi Qotei na taqatnjreqnu. Deqa nañgi areboleboleinjreqnu.” Niñgi Jop aqa kumbra qa nami queb. Jop a siñgila na tigelosiqä gulbe kobaquja qoboiyesoqnej. Niñgi qalie, bunuqna Tamo Koba a na Jop olo boletej. Od, iga qalieonum, Tamo Koba a gaigai iga qa dulinqnsiqä iga qa are boleiyeqnu.

Niñgi anjam bei marqa osibqa ingi bei na siñgilataib

¹² O ijo was kalil, e anjam kobaquja bei unu. Anjam agiende. Niñgi anjam bei marqa osibqa ingi bei na siñgilataib. Niñgi lañ qure aqa ñam na anjam siñgilataib. Niñgi mandam aqa ñam na anjam siñgilataib. Niñgi od qa segi mariy. Niñgi said qa segi mariy. Niñgi degyqab di Qotei na ningi awai uge bei eñgwasai.

Tamo nañgi kumbra bole bole yeqnub qaji nañgo pailyo siñgila koba

¹³ Nuñgo ambleq di tamo qudei nañgi jaqatin̄ eqnub kiyo? Degamqa ningi na minjribqa nañgi nañgo jaqatin̄ deqa Qotei pailyoqnebe. Nuñgo

ambleq di tamo qudei naŋgi areboleboleinjreqnu kiyo? Degamqa niŋgi na minjribqa naŋgi Qotei qa louoqnsib aqa ñam soqtoqnebe.

¹⁴ Nuŋgo ambleq di tamo qudei naŋgi mainjreqnu kiyo? Degamqa niŋgi na minjribqa naŋgi Kristen gate naŋgi metnjrib bosib Tamo Koba aqa ñam na naŋgo gateq di ban atetnjrsib goreŋ bilet-tosib naŋgi qa pailyebe.

¹⁵ Nanji Tamo Koba a qa naŋgo areqalo singilatosib pailyqab di a na tamo mainjro qaji naŋgi olo tigeltnjrqas. Osim nanji une yoqneb degamqa a na nango une kalil dego kobotetnjrqas.

¹⁶ Deqa ijo was, niŋgi nuŋgo segi segi une palontoqnsib Kristen was nanji ubtosib minjroqniy. Osib niŋgi segi segi qa Qotei pailyoqniy. Yim a na niŋgi boletŋwas. Tamo naŋgi kumbra bole bole yeqnub qaji naŋgo pailyo di singila koba. Deqa nanji pailyeqnab Qotei a quoqnsiqa naŋgo anjam dauryeqnu.

¹⁷ Niŋgi Elaija qa are qaliy. A iga bul mandam tamo. Ariya a endegsi pailyoqnej, “O Qotei, ni na laŋ getentimqa awa bqasai.” A degsi pailyeqnaqa Qotei na laŋ getentonaqa awa bosai. Degsi sonaq wausau qalub bei oto koboej.

¹⁸ Onaqa Elaija a olo pailyonaqa laŋ waqonaqa awa bej. Bosiq ingi ingi kalil melieleŋej.

Kristen was bei a gam bole uratqas di iga na aqaryaiymqa a olo Qotei aqa areq bkas

¹⁹ O ijo was niŋgi quiy. Kristen was bei a Qotei aqa anjam bole dauryqa uratimqa tamo bei na a olo are bulyetqas di tamo dena aqa was kumbra bolequja yqo.

20 Niŋgi endegsib qalieoiy. Kristen was bei a une ti soqnim tamo bei na aqaryaiyimqa a gam uge di uratqas di tamo dena aqa was aqa qunuŋ moiyo sawaq dena oqo. Deqa was di a moiqasai. Qotei na aqa une gargekoba kobotetqas.

**Yesus Aqa Anjam Bole 2000
The New Testament in the Anjam language of Papua
New Guinea, 2000 edition
Nupela Testamen long tokples Anjam long Niugini,
2000**

Copyright © 2000 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Anjam

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2001-01-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6bd977a8-0139-583b-a367-c04faf6223cc